

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 11 kwietnia 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.19.2023.TB

Pan
Piotr Borowczyk
Dyrektor
Zespołu Placówek Opiekuńczo –
Wychowawczych „Domu nad Baryczą”
we Wszewilkach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22 – 24 marca 2023 r. na podstawie art. 122 i art. 186 ust. 1 pkt 3 z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu oraz Edyta Kamińska – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Domu nad Baryczą” przy ul. Sulmierzyckiej 95 we Wszewilkach, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką” lub „Domem”.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności Placówki w zakresie realizacji zadań dotyczących dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej, przestrzegania praw dziecka oraz zgodności zatrudniania z wymogami kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 marca 2022 r. do 22 marca 2023 r. funkcję Dyrektora Placówki pełnił Pan Piotr Borowczyk, odpowiedzialny za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 1/2023. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, obserwacji uczestniczącej dzieci, rozmów z wychowankami Domu, dokumentacji z akt

osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Pana Piotra Borowczyka. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720). *(dowód: akta kontroli str. 19)*

Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dom nad Baryczą” przy ul. Sulmierzyckiej 95 we Wszewilkach jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną na zlecenie Powiatu Milickiego. Placówka działa na podstawie decyzji nr PS-IS.9423.42.2013 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 10 września 2013 r. (z późn. zm.). Placówka zabezpiecza 14 miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. Na dzień kontroli w ewidencji widniało 16 wychowanków. Dyrektor Domu posiadał zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego wydane w trybie art. 95 ust. 3a ustawy dla dwójki wychowanków. Ponadto, w toku czynności kontrolnych ustalono, że w Placówce przebywało 2 dzieci poniżej 10. roku życia, które zostały umieszczone w niej wraz ze starszym rodzeństwem, co było zgodne z art. 95 ust. 2 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 19, 30-31)*

Podczas kontroli przeanalizowano dokumenty dotyczące kierowania dziecka do Domu. Analiza akt wychowanków wykazała, że każdy z nich został skierowany do instytucjonalnej pieczy zastępczej na podstawie odpowiedniego orzeczenia sądu.

(dowód: akta kontroli str. 30-31)

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 oraz art. 100 ust. 3 ustawy, działania podejmowane przez pracowników placówki opiekuńczo – wychowawczej powinny mieć na celu powrót dziecka do rodziny oraz utrzymywanie przez nie stałego kontaktu z rodziną. Dyrektor Domu oświadczył, że pracownicy kontrolowanej jednostki (dyrektor, wychowawcy, pedagog, psycholog) podejmowali m.in. próby rozmów z rodzicami, które miały na celu wyjaśnienie im oraz doprowadzenie do zmiany postawy, a także motywowanie do podjęcia działań zmierzających do powrotu dzieci na łono rodziny biologicznej, uwrażliwianie ich na potrzeby bytowe i emocjonalne dzieci, zmiany w sposobie funkcjonowania. Zdaniem dyrektora, z uwagi na niechęć rodziców do zmian i ich uchylanie się powyższe działania były prowadzone incydentalnie. Ponadto na potrzeby właściwego sądu opiniowano wnioski rodziców o powrót dzieci do domów. Natomiast utrzymywanie stałego kontaktu z rodziną polegało na umożliwianiu odwiedzin dziecka przez jego rodzinę/bliskich na terenie Placówki. Odwiedziny mogły odbywać się w sposób ciągły w każdym dniu tygodnia, po wcześniejszym poinformowaniu pracowników Domu. Jednocześnie wychowankowie byli także urlopowani do swoich domów rodzinnych. Urlopowania odbywały się z różnym natężeniem ze względu na zaangażowanie rodziny, jak również chęć dziecka do wyjazdu. Ponadto podopieczni mieli

możliwość swobodnego kontaktu z rodziną za pośrednictwem telefonu stacjonarnego jak i własnych telefonów komórkowych. Powyższe potwierdziły dzieci w toku rozmów z inspektorami ds. kontroli. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że w Placówce tylko jedno dziecko przebywające w niej, w dniu kontroli, pochodziło z terenu powiatu milickiego. Pozostałe zostały umieszczone w Domu na podstawie porozumień zawartych z powiatami: zgorzeleckim, lubańskim, górowskim, wołowskim, bolesławieckim.

(dowód: akta kontroli str. 21-22, 26-29, 30-31)

Zgodnie z art. 135 ustawy, obowiązkiem placówki opiekuńczo – wychowawczej jest organizowanie i dokonywanie okresowej oceny sytuacji umieszczonego w niej dziecka, sporządzenie wniosków o zasadności dalszego pobytu dziecka w przedmiotowej jednostce oraz przesłanie ich do właściwego sądu, o czym stanowi art. 138 ust. 1 i 2 ustawy. W trakcie analizy dokumentacji wychowanków Placówki stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą odbyło się łącznie 7 posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka: 28.04.2022 r., 5.05.2022 r., 12.05.2022 r., 25.10.2022 r., 8.11.2022 r., 15.11.2022 r., 3.03.2023 r. Dla większości dzieci zorganizowano po 2 posiedzenia ww. zespołu, natomiast dla dwójki umieszczonej w Domu w grudniu 2022 r. zorganizowano 1. Omówiono na nich sytuację wychowanków. Posiedzenia odbywały się terminowo, tj. nie rzadziej niż co pół roku. Każdorazowo na ww. posiedzeniach obecni byli: Dyrektor Placówki, pedagog, psycholog, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka. Czasem uczestniczył w nich przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W dokumentacji prowadzonej przez Placówkę znajdowały się zaproszenia na posiedzenia ww. zespołu wysyłane m.in. do rodziców/opiekunów prawnych, właściwych ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji, z których obecność przedstawicieli wskazana była ze względu na interes dziecka. Skład zespołu był zatem zgodny z zapisem art. 137 ustawy. Zespół dokonywał oceny sytuacji dziecka w obszarach zgodnych z art. 136 ustawy, następnie formułowano na piśmie wnioski wraz z uzasadnieniem, dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej i przesyłano go do właściwego sądu.

(dowód: akta kontroli str. 30-34)

Z przeanalizowanej dokumentacji wynikało, że wychowankowie posiadali diagnozy psychofizyczne opracowane przez psychologa. Dokumenty te zawierały informacje dotyczące obszarów wskazanych w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia. Diagnozy sporządzane były niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki.

(dowód: akta kontroli str. 35-36)

Na podstawie diagnoz wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia, przygotowywał dla każdego wychowanka plan pomocy dziecku. Wyznaczano w nich cel główny pracy z dzieckiem (jeden z czterech wskazanych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia) oraz dookreślono cele i działania krótkoterminowe

i długoterminowe. Na żadnym planie nie widniał podpis asystenta rodziny, natomiast kilka z nich zostało podpisanych przez pracowników socjalnych z właściwych dla miejsca pochodzenia dziecka ośrodków pomocy społecznej. Dyrektor Domu poinformował, że każdorazowo zapraszani byli asystenci rodziny, m.in. na posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji rodziny celem sporządzenia modyfikacji planu, czy też opracowania nowego. W przypadku, gdy ww. osoby nie pojawiły się, opracowany plan przesyłano do właściwego ośrodka pomocy społecznej, aby tam dokonano jego akceptacji lub nanoszono odpowiednie uwagi. Dokonywano modyfikacji planu pomocy, o której stanowi § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 23-24, 37)*

W Placówce zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia dla każdego dziecka prowadzono kartę pobytu, zawierającą opis wskazanych w ww. przepisie obszarów.

(dowód: akta kontroli str. 38-39)

Pedagog i psycholog prowadzili dla każdego wychowanka arkusze badań i obserwacji pedagogicznych oraz psychologicznych, co było zgodne z § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia. Natomiast dla dzieci wymagających dodatkowego wsparcia, przeprowadzono także zajęcia indywidualne. Pedagog odnotowywał je w Dzienniku pedagoga, a psycholog we wspomnianych wcześniej arkuszach badań i obserwacji psychologicznych. Zasadnym jest, aby obaj specjaliści indywidualne zajęcia odnotowywali w kartach, wskazanych w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. *(dowód: akta kontroli str. 40)*

Zgodnie z art. 100 ust. 4 ustawy, Dyrektor Placówki winien zgłosić informacje o przebywających dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego, w celu poszukiwania dla nich rodzin przyspasabiających. Na dzień kontroli obowiązek ten został zrealizowany. *(dowód: akta kontroli str. 30-31)*

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, wszyscy podopieczni placówki opiekuńczo – wychowawczej powyżej 5. roku życia powinni otrzymywać kwotę pieniężną do własnego dysponowania. W Domu spełniano ten wymóg. Podczas czynności kontrolnych przedstawiono dowody wypłat kieszonkowego, a także wychowankowie w rozmowach z inspektorami ds. kontroli potwierdzili jego otrzymywanie. *(dowód: akta kontroli str. 20, 26-29)*

W okresie objętym kontrolą jeden wychowanek rozpoczął proces usamodzielnienia (miał ukończone 17 lat). Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy, podopieczny na rok przed osiągnięciem pełnoletności wyznaczył opiekuna usamodzielnienia i przedstawił pisemną zgodę tej osoby. Natomiast w myśl zapisów art. 145 ust. 4 ustawy, osoby usamodzielniane wraz z opiekunami na co najmniej miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności winny opracować indywidualny program usamodzielnienia. Z uwagi na wiek ww. wychowanek nie podlegał temu wymogowi ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 19)*

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że opieka w porze nocnej była sprawowana zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia. W czasie dyżurów nocnych obchód pokoi zamieszkiwanych przez dzieci odbywał się co najmniej 3 razy w ciągu każdej nocy. Natomiast w Domu nie prowadzono żadnej ewidencji tych obchodów. Dyrektor Placówki złożył na tę okoliczność wyjaśnienia. Prowadzenie obchodów nocnych potwierdziły również dzieci podczas rozmów z inspektorami ds. kontroli. W przyszłości zasadnym byłoby dokumentowanie ww. czynności. *(dowód: akta kontroli str. 25-29)*

W Placówce prowadzona była ewidencja wychowanków zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia. W jej zapisach widniało: nazwisko i imię wychowanka, jego ostatni adres zamieszkania, data i miejsce jego urodzenia, nazwiska i imiona oraz adres rodziców biologicznych lub opiekunów prawnych. *(dowód: akta kontroli str. 19)*

W okresie objętym kontrolą żaden wychowanek samowolnie nie opuścił Placówki. Natomiast jedno dziecko samowolnie oddaliło się z młodzieżowego ośrodka socjoterapii, w którym na co dzień przebywało i ta instytucja dokonała zgłoszenia o ucieczce podopiecznego. *(dowód: akta kontroli str. 20)*

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymogami kwalifikacyjnymi. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w kontrolowanej jednostce zatrudnionych było czterech wychowawców w pełnym wymiarze czasu pracy. Wszyscy wychowawcy posiadali dyplomy ukończenia studiów wyższych, o których stanowi art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy oraz osoby te złożyły stosowne oświadczenia wynikające z art. 98 ust. 3 ustawy. Wymogi kwalifikacyjne spełniali także: pedagog i psycholog oraz pracownicy, o którym mowa w art. 99 ust.5 ustawy. Dyrektor Placówki, Pan Piotr Borowczyk, posiadał kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 41)*

Celem oceny przestrzegania praw dziecka, o których mowa w art. 4 ustawy, przeprowadzono indywidualne rozmowy z wychowankami obecnymi w dniach kontroli w Placówce. Dzieci otwarcie i swobodnie mówiły o swoim pobycie w Domu oraz o jego kadrze. Twierdziły, że znają swoją sytuację rodzinną i mają możliwość utrzymywania kontaktów z osobami bliskimi. W Placówce czuły się bezpiecznie, mogły liczyć na pomoc i wsparcie ze strony dorosłych, a w rozmowach z opiekunami wyrażać swoje opinie. W razie potrzeby wychowankom zapewniano pomoc w nauce. Dzieci potwierdziły, iż mają dostęp do podstawowych produktów spożywczych i napojów przez całą dobę. Wychowankowie chętnie opowiadali w jaki sposób spędzają czas wolny i jakie mają zainteresowania. Żadne z dzieci nie skarżyło się na jakiegokolwiek niewłaściwie traktowanie lub karanie przez osoby zatrudnione

w Placówce. W Domu obowiązywały zasady dotyczące bezpieczeństwa, realizacji obowiązków związanych z utrzymaniem czystości i porządku, zachowania oraz spędzania czasu wolnego. Wychowankowie Placówki nie zgłaszali żadnych uwag i zastrzeżeń dotyczących wyżywienia, zaopatrzenia w odzież i środki higieny osobistej. Dzieci potwierdziły, że otrzymują kieszonkowe do własnej dyspozycji. (dowód: akta kontroli str. 26-29)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Domu nad Baryczą” we Wszewilkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.).

W terminie do **15 maja 2023 r.** proszę powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu.

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa

.....
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)